Disseny, Salut i Benestar

Codi: 105728
Crèdits: 6
Curs: 3/4
Semestre: 2
Professorat: Elena Bartomeu Magaña, Fanny Basanta, Albert Conejos.
Llengües: Català;

Com ja ens anticipava Otl Aicher un dels objectius del disseny és transformar mons i els mons a venir, aquesta transformació es pot dur a terme des de diversos objectius, en aquest cas es farà des de la vessant de millora vers les persones, el seu benestar i la seva salut.

Evidentment no podem comparar la disciplina del disseny amb la de medicina, però si pensar les aportacions que el disseny pot fer en aquest camp, i les necessitats constant que el disseny té per relacionar-se amb altres camps de coneixement.

La preocupació del benestar individual i col·lectiu no és una novetat i és per aquest motiu que el disseny i té molt a fer. Des de la contemporaneïtat la salut i el benestar han estat lligades a solucions principalment tècniques i el disseny i un enfocament holístic hi ha de tenir un paper rellevant.

Si bé és cert que podem entendre el disseny com un element aïllat quan ens centrem en aquest àmbit les propostes de producte, espai o comunicació esdevenen en un servei per a les persones.

Els termes innovació i inclusivitat es converteixen en pilars de l'àmbit de la salut, i les propostes de disseny tenen un caràcter universal cap al seu accés tant en el "cure" com en el "care"

Si bé és cert que la salut ha estat centrada en l'entorn mèdic i en el concepte de centre en l'actualitat aspectes d'autonomia, grup, col·lectivitat i plataforma estan prenent un paper molt important en aquest camp.

Un altre aspecte a tenir present dins de la multiculturalitat és la diversitat generacional que es relaciona amb aquest camp de coneixement. La percepció dels mateixos conceptes es absolutament diferent des de les diverses generacions que hi conviuen.

Barcelona en l'actualitat compta amb un gran recorregut de recerca i innovació dins del camp de la salut i té un gran suport per part de les institucions hospitalàries, agències de qualitats, clusters i hubs. Un compromís per tant institucional i socials vers les persones.

No ens hauria de sorprendre doncs que el disseny tingui un paper rellevant en aquest camp actuant des de la prudència, amb petites accions i posicionament crític.

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

Objectius formatius

Els objectius a aconseguir pretenen; apropar la temàtica de la salut i el benestar des de la perspectiva del disseny, establir mecanismes per afrontar projectes des de la multidisciplinarietat amb col·laboració amb agents no experts en disseny, tenir un apropament a les persones tenint present la multiculturalitat i la inclusió.

Tenir la capacitat des del disseny per elaborar una proposta de disseny que millori el benestar i la salut de les persones. Un enfocament que permet entendre un sector professional que està en constant transformació i que cada vegada més requereix la multidisciplinarietat i relacions entre allò tècnic i allò humanístic.

- ENTENDRE LES VISIONS DEL SECTOR Tenir una consciència general de l'entorn i les característiques pròpies de l'entorn salut/benestar. Des de diversos punts de vista. Salut mental, cultura de la salut, associacions, entitats i els agents implicats.
- COL·LABORAR EN ENTORNS HETEROGENIS I MULTIDISCIPLINARIS.
- ROLS. Treballar des de la figura del facilitador en contextos participatius i col·laboratius
- EXPONENCIAL/ESCALA. De la detecció propera d'un problema a la implicació global del mateix. Treballar des de la proximitat i la distància, des del detall i l'impacte.
- DISSENYAR. La capacitat de recollir dades rellevants per al projecte, recerca per al disseny i a través del disseny. Tenir la capacitat de generar propostes innovadores, representar-les, produir-les i finalment un conjunt de recursos per tal d'avaluar-les.
- GESTIÓ DE DADES. Les dades com a punt de partida per la diagnosi i per establir els fonaments del projecte. Tenir coneixements sobre els sensors, comunicadors i plataforma, relacionant les persones amb el seu entorn.

Continguts

L'assignatura s'estructura a partir de quatre grans blocs:

1. **Aprenentatge de l'entorn salut/benestar, a partir de les seves particularitats i interlocutors.** Un posicionament crític vers el paper del disseny i de cadascun participants en l'assignatura. Visites i tasques immersives a entorns de salut i benestar.
    1. Treball de Referents i Referències. A partir dels antecedents en relació amb projectes de disseny amb impacte a la societat.
    2. Capacitat de recerca per al disseny i a través del disseny. Participació i acció en el grup de recerca de Disseny Salut i Benestar.
2. **Projecte de disseny per la salut i el benestar de les persones.** Projecte d'impacte mesurable i vinculat a plataforma. De la detecció impacte individual a la detecció impacte col·lectiu. Estratègies de detecció d'oportunitats i desenvolupament innovador. Materials i recursos necessaris d'impacte sobre la salut i el benestar. Relacions entre objecte, espai i protocol. L'agència de materials, entorn i persones.
3. **Les dades i mesures com a punt de partida per al disseny.** Ergonomia, seguretat, usuari extrem, narrativa associada al projecte, "journey" hipòtesis, MVP, etc. El dibuix com eina de transmissió de coneixement. Símbols i icones. Inclusivitat en el sentit més ampli amb presència de l'exclusió.

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

4. **Immersió.** Visites i col·laboracions amb diversos agents del camp de la salut.

Metodologia docent

-
- (D) Detectar. Situar-nos en un estat receptiu de bombolla projectual. Un element latent que ens permet estar atents, filtrar i decidir.
- (M) Mirar. Tenir una mirada crítica, propera i distant a la vegada. Aprendre a mirar i a detectar. Gest, atmosfera, protocols, seqüències.
- (A) Aprendre. Actitud d'aprenentatge constant. Aprenentatge i transferència. El grup com a element generador de coneixement.
- (P) Projectar. RePresentar. Produir, Presentar. Intervenir en l'escenari triat.
- (T) Testar, prototipat, mètriques de mesura de l'impacte. Entrevistes post projecte.
- (V) Validar. Eines de validació, i conclusions de la recerca/proposta de disseny.

Tots els estudiants hauran de passar per aquestes fases per tal de generar un petit impacte en el camp de la salut i el benestar de les persones. Tot i així la metodologia docent aplicada en aquest curs servirà també per ser aplicada en diferents camps d'acció amb els que es relacionen els dissenyadors. Es treballarà la planificació els "deliberys" des del punt de vista del compromís i l'autonomia.

Activitats formatives

Les activitats formatives de l'assignatura s'organitzen segons la següent calendarització de sessions, i impliquen el desenvolupament de tres exercicis avaluables.

Dm 8 Febrer 11:15h-14:45h	EB FB / AC 14h	e-BOOM Ideació i desenvolupament INTRODUCCIÓ a l'ASSIGNATURA. Competències, Horaris, Lliuraments, Grup de Recerca.
Dm 15 Febrer	EB	e-BOOM Testeig i millores
Dm 22 Febrer	EB	e-BOOM Pràctica participativa i millores
Dm 1 Març	FB	e-BOOM

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB
Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

		Millores
Dm 8 Març	AC / FB / EB	e-BOOM Entrega
Dm 15 Març	FB	PROJECTE 1.1 From me to everybody (exemple) Projecte individual Detectar / Mirar / Registrar la mirada (exemple Elena Salut Mental)
Dm 22 Març	AC	PROJECTE 1.2 Presentació de propostes inicials Validar Quins criteris ens permeten validar les propostes inicials? Quina relació s'estableix entre els criteris? (ponderar-los)
Dm 29 Març	FB	PROJECTE 1.3 Etnografia Aproximació Zoom in Zoom Out
Dm 5 Abril	AC	PROJECTE 1.4 L'experiència del pacient. Models i traçabilitat Iteracions.
Dm 12 Abril	FB	PROJECTE 1.5 Nous territoris del disseny, Disseny Salut I Benestar. Cure / Care Programa de funcions.
Dm 26 Abril	AC / FB / EB + François KEukens	PRESENTACIÓ 1 Presentació interna PROJECTE 2 (INICI) Presentació externa Individual o en grup
Dm 3 Maig	AC	PROJECTE 2.2 Case Study 1 Presentació Interna.
Dm 10 Maig	FB	PROJECTE 2.3 Pràctica disseny d'escenaris
Dm 17 Maig	AC	PROJECTE 2.4 Eix Generador del projecte
Dm 24 Maig	FB	PROJECTE 2.5 Agents d'un projecte de Salut i Benestar
Dm 31 Maig	AC	PROJECTE 2.6
Dm 7 juny	FB / AC / EB	PRESENTACIÓ 2

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

	+ François Keukens	Presentació del projecte

Divendres 9 de juny: penjar notes provisionals.
De l'11 al 20 de juny: reavaluacions.

Sistema d'avaluació

Avaluació Continuada. L'objectiu de l'avaluació continuada és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo.

A partir de la segona matrícula, l'avaluació de l'assignatura podrà consistir, a decisió del professor, en una prova de síntesi, que permet l'avaluació dels resultats d'aprenentatge previstos en la guia docent de l'assignatura. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

Normativa general d'avaluació. Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0.

Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.

Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

A partir de la segona matrícula, l'avaluació de l'assignatura podrà consistir, a decisió del professorat, en una prova de síntesi que permeti l'avaluació de resultats d'aprenentatge previstos en la guia docent de l'assignatura. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

Procés de revisió. La revisió es pot sol·licitar al professorat corresponent i es realitzarà durant la setmana indicada al calendari lectiu.

Procés de reavaluació. No es contemplen sistemes de reavaluació en els casos de les pràctiques externes, els TFG, i les assignatures / activitats formatives que, pel seu caràcter eminentment pràctic, no ho permeten.

EINA Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona Adscrit a la UAB
Passeig Santa Eulàlia 25 08017 Barcelona T+34 932 030 923 info@eina.cat / www.eina.cat

Per participar a la reavaluació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul.

Referents

- Frutiger, A. *Signos, Símbolos, Marcas, Señales*. Barcelona: Gustavo Gili, 1994.
- Aicher,O. *El Mundo como proyecto.* Barcelona: Gustavo Gili. 1994
- Guiedion, *S. La mecanización toma el mando.* Gustavo Gili. 1978
- Instituto de Biomecánica de Valencia. *Guia de recomendaciones para el diseño y selección de mobiliario para personas mayores*. IMSERSO 1995
- Sennett, Richard. *El artesano.*. Barcelona 2008. Anagrama S.A., 2009. [1ª ed. inglesa, 2008]. ISBN 8433962874
- Miquel, E. Disseny i validació d'un instrument per la valoració de la maduresa del menor en relació a la presa de decisions sobre la pròpia salut. TDX
- Huber, L. *Menjar, disseny i salut. Què hem fet sobre aquests temes i què més podem fer?* Temes de disseny; Núm. 31 (2015): Edició en català; p. 60-69
- Douglas M. *La Aceptabilidad del riesgo según las Ciencias Sociales.* Madrid Paisdos. 1985
- The Book. *Red Dot Design Award. Medical Equipment*. Germany, Red Dot Design. 2019
- Norman, D. *Emotional Design*. United States of America, Basic Books. 2004
- Chimero, F. *The Shape of design*. Autoedició 2012. https://shapeofdesignbook.com A la xarxa [5 de Abril 2019].
- FAROS HSJD. https://faros.hsjdbcn.org/es
- Erin K. Munn , Clifton E. Berber & Janet J. Fritz *Factors Affecting the Professional Well-Being of Child Life Specialists.* Pages 71-91 | Published online: 07 Jun 2010
- Daab gmbh *Medical Design.* Cologne London New York. 2006
- Schultz, S. *Relax Interiors for human wellness*. Amsterdam Frame. 2007
- Yuval Noah Harari. *Sapiens*. *De animales a dioses: Breve historia de la humanidad.* Traducció Joandomènec R. Madrid. Debate 2015
- Yuval Noah Harari. *Homo Deus: Breve historia del manana.* Traducció Joandomènec R. Madrid. Debate 2016

COMPETÈNCIES

Competències bàsiques

Competència

CB2 Que els i les estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

EINA Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona Adscrit a la UAB
Passeig Santa Eulàlia 25 08017 Barcelona T+34 932 030 923 info@eina.cat / www.eina.cat

Competència

CB4 Que els i les estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Competència

CB5 Que els i les estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Competències específiques

Competència

CE1 Analitzar els objectes, comunicacions i espais habitables per detectar problemes de disseny, aportar solucions alternatives i avaluar la viabilitat social, tecnològica i econòmica.

Resultats de l'aprenentatge:

CE1.8 Observar i valorar críticament els problemes d'ús d'un element de l'entorn immediat per a realitzar una anàlisi prèvia al desenvolupament d'un projecte de disseny.

Competència

CE2 Avaluar usos i programar funcions orientades a la concepció i formalització de projectes de disseny.

Resultats de l'aprenentatge:

CE2.2 Dissenyar un programa d'usos i funcions que condueixi al desenvolupament d'un projecte de disseny.

CE3 Sintetitzar aquells coneixements i habilitats d'expressió plàstica, de tècniques de representació i de materials i tecnologies productives que permetin plantejar i desenvolupar projectes de disseny.

Competència

CE5 Dominar les tècniques de representació gràfica d'espais i volums, plans i superfícies característiques del disseny.

Resultats de l'aprenentatge:

CE5.2 Representar mitjançant el sistema més apropiat en funció de cada projecte les característiques del mateix.

Competència

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

CE6 Demostrar, conèixer i utilitzar amb criteris especialitzats l'arquitectura de la lletra i les diferents famílies tipogràfiques dels alfabets llatins.

Resultats de l'aprenentatge:

CE6.3 Discernir entre les diferents famílies tipogràfiques en funció de les necessitats de lectura, de comunicació i d'expressió de cada projecte de disseny.

Competència

CE7 Demostrar la comprensió dels coneixements bàsics sobre els materials i les seves qualitats, i sobre processos i costos de fabricació.

Resultats de l'aprenentatge:

CE7.9 Escollir els materials i els processos de transformació que s'adaptin a les necessitats funcionals i expressives de cada disseny.

Competència

CE8 Demostrar la comprensió dels coneixements bàsics de les ciències i disciplines auxiliars del projecte de disseny, com ara l'antropometria i la fisiologia de la percepció visual, l'ergonomia, els mètodes d'avaluació de l'ús, el màrqueting, les tècniques de prospecció, etc.

Resultats de l'aprenentatge:

CE8.5 Aplicar al projecte paràmetres antropomètrics i perceptius, i criteris ergonòmics adequats a les característiques d'ús del mateix.

Competència

CE10 Estructurar i jerarquitzar gràficament la informació verbal.

Resultats de l'aprenentatge:

CE10.5 Utilitzar intencionadament els recursos gràfics per sintetitzar i millorar la comunicació.

Competència

CE17 Exposar i raonar, de forma oral i escrita, els resultats i els processos de treball dels objectes de disseny propis.

Resultats de l'aprenentatge:

CE17.2 Realitzar una memòria escrita del projecte i defensar-la oralment.

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

Competència

CE19 Demostrar que coneix els mètodes d'investigació rellevants per a la projectació i la teoria, l'anàlisi i la crítica del disseny i de l'art.

Resultats de l'aprenentatge:

CE19.6 Formular una anàlisi de disseny que condueixi a un programa d'actuació a partir de la recollida de dades quantitatives i qualitatives, tests experimentals, entrevistes i interpretació de dades preexistents.

CE19.7 Avaluar críticament els resultats i l'eficiència del projecte a partir dels objectius definits pel programa utilitzant l'anàlisi comparativa amb la realitat preexistent.

Competència

CE20 Aplicar amb eficàcia els principis físics elementals i les eines matemàtiques bàsiques, per a la conceptualització i la formalització de projectes de disseny.

Resultats de l'aprenentatge:

CE20.2 Verificar durant el procés de disseny i demostrar en la presentació, com actuen els principis físics elementals en objectes i espais projectats

Competències transversals

CT2 Elaborar informes professionals i treballs acadèmics.

CT3 Demostrar conèixer i utilitzar correctament les fonts documentals i la bibliografia necessària tant per a la projectació com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny.

CT4 Demostrar interès per l'estudi de llengües estrangeres tant per facilitar la comunicació com per accedir a contextos culturals diferents.

CT9 Capacitat resolutiva i de presa de decisions.

CT10 Motivació per la qualitat, tant en els plantejaments conceptuals i argumentals, com en la resolució formal i en els detalls de l'acabat final d'un projecte de disseny.

CT12 Capacitat per a la integració i síntesi de coneixements adquirits en contextos i situacions diferents, amb flexibilitat i creativitat.

CT13 Orientar l'acció del disseny a partir de valors de respecte a l'entorn ambiental i amb criteris de sostenibilitat.

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat / www.eina.cat

CT14 Valorar i fomentar l'ús social de l'entorn i de la comunicació amb atenció especial a l'accessibilitat per a grups d'usuaris i receptors diferents.

CT15 Valorar i preservar el patrimoni cultural, artístic i paisatgístic.

CT16 Demostrar que posseeix valors i principis deontològic propis de la professió.

CT19 Demostrar una disposició afectiva positiva cap als valors estètics i les qualitats formals de l'entorn material i visual.

EINA Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona Adscrit a la UAB

Passeig Santa Eulàlia 25 08017 Barcelona T+34 932 030 923 info@eina.cat / www.eina.cat